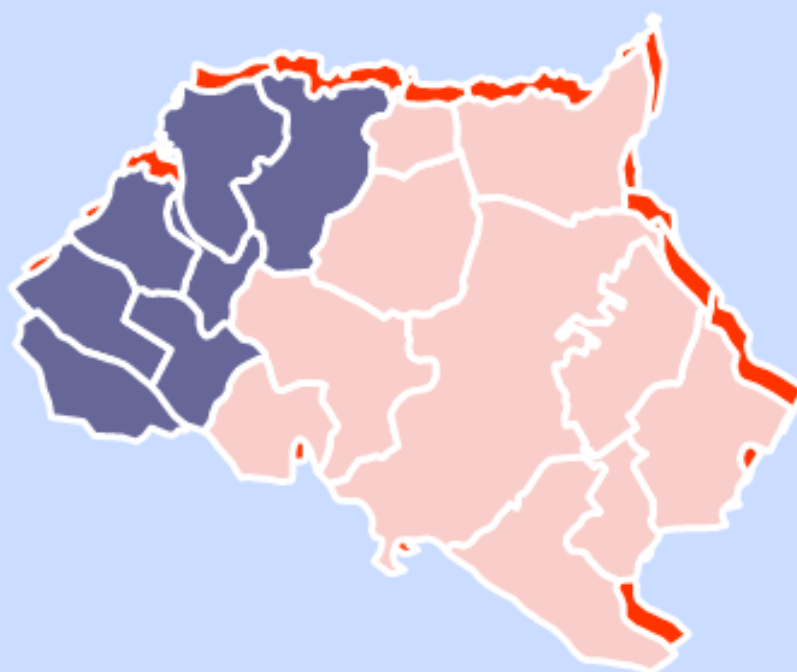

URIBE-KOSTA

**UDAL ELKARTEAREN EGUNGO
EGOERAREN DIAGNOSTIKOA**

AURKIBIDEA

ONARRIZKO DATUAK 3

Kokapen geografikoa eta biztanleen kopurua
Biztanleriaren egitura, adinaren arabera
Biztanleria, jatorriaren arabera
Biztanleriaren bilakaera, udalerriz udalerrri 1981-1996
Hizkuntza-gaitasunaren bilakaera
Hizkuntza-gaitasuna, adinaren arabera

EUSKARA ONDORENGOETARATZEA..... 7

Familia bidezko jarraipena

Hizkuntza-bilakaeraren tipologia
Hizkuntza bilakaeraren tipologia, adinaren arabera
Etxeko hizkuntzaren erabilera
Etxeko hizkuntzaren erabileraren tipologia
Biztanleria, etxeko euskaldunen dentsitatearen arabera
Etxeko hizkuntza, euskaldunen dentsitatearen arabera

Irakaskuntza

Irakaskuntza ez unibertsitarioaren ikastetxeak; sarea eta ikasleen kopurua, ereduka
Hizkuntza Normalkuntzako programak herriko ikastetxeetan
Irakaskuntza ez unibertsitarioaren bilakaera (1983-84/2001-02)
Haur-hezkuntzaren bilakaera (1983-84/2001-02)
Irakaskuntza ez unibertsitarioa, irakasmilaren arabera

Euskalduntze-alfabetatzea

Euskaltegiak: sare-mota, ikasle kopurua
Euskaltegi-tako matrikulazioaren eta bermatrikulazioaren bilakaera

EUSKARAREN ERABILERA..... 19

Administrazioa

Udalbatzaren osaera: alderdi politikoen ordezkariak
Derrigortasun indizea eta hizkuntza-eskakizunen betetze-maila
Udalaren erabilera-plana

Informazioaren eta komunikazioaren teknologia berriak

Udalaren web gune ofizialaren hizkuntza-egoera

Lan mundua

Biztanleria, lan sektorearen arabera
Erabilera-plana duten udaleko enpresak

EUSKARAREN ELIKADURA..... 29

Komunikabideak

Euskara-aurrekontuak (1999ko datuak)..... 29

ONDORIO NAGUSIAK 30

ERANSKINA: GLOSARIOA..... 36

OINARRIZKO DATUAK

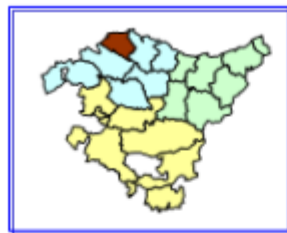
Kokapen geografikoa eta biztanleen kopurua (2001)

Biztanle-kopurua: 25.408

Eskualdea: Plentzia-Mungia (Berangoko Udala ezik. Azken hau Bilbo Handian dago kokatuta)

Lurraldea: Bizkaia

Uribe-Kostako zazpi udalerrri aztertuko ditugu: Barrika, Berango, Gorniz, Lemoiz, Plentzia, Sopelana eta Urduliz. Uribe-Kosta Plentzia-Mungia eskualdean kokatuta dago. Plentzia-Mungia eskualdea 15 udalerririk¹ osatzen dute. 1996ko datuen arabera, Uribe-Kostan 25.408 lagun bizi dira, Plentzia-Mungia eskualdeko biztanleen erdia (%52,15) hain zuzen. Biztanle gehien duen udalerrria Sopelana da (9.460). Biztanle gutxien duen udalerrria, berriz, Lemoiz da (829).

Plentzia-Mungia
Plentzia-Mungia

¹ Arrieta, Bakio, Barrika, Fruiz, Gamiz-Fika, Gatika, Gorniz, Laukiz, Lemoiz, Maruri-Jatabe, Meñaka, Mungia, Plentzia, Sopelana eta Urduliz.

Biztanleriaren egitura 1996, adinaren arabera

Uribe-Kosta	Guztira	Biztanleen dentsitatea	0-19 urte		20-64 urte		≥65 urte	
			Guztira	%	Guztira	%	Guztira	%
Bizkaia	1.140.026	514,2	232.149	20,36	729.087	63,95	178.790	15,68
Plentzia-Mungia	39.813	188,7	8.948	22,48	25.403	63,81	5.462	13,72
Barrika	1.047	134,2	194	18,53	641	61,22	212	20,25
Berango	4.645	603,5	1.116	24,03	3.009	64,78	520	11,19
Gorliz	3.523	345,4	788	22,37	2.271	64,46	464	13,17
Lemoiz	829	60,1	126	15,20	498	60,07	205	24,73
Plentzia	3.117	494,8	622	19,96	1.962	62,95	533	17,10
Sopelana	9.460	1.126,20	2.441	25,80	6.111	64,60	908	9,60
Urduliz	2.787	357,3	572	20,52	1.865	66,92	350	12,56
Uribe-Kosta	25.408		5.859	23,06	16.357	64,38	3.192	12,56

Biztanleria, jatorriaren arabera

	Guztira	Sedentarioak	Barne-migratzaileak	Etorrinak
Bizkaia	1.140.026	47,71	28,93	23,36
Plentzia-Mungia	39.813	40,2	51,4	8,4
Barrika	1.047	25,02	68,10	6,88
Berango	4.645	34,02	53,18	12,81
Gorliz	3.523	31,17	58,61	10,22
Lemoiz	829	49,22	43,91	6,88
Plentzia	3.117	37,41	54,22	8,37
Sopelana	9.460	30,02	62,93	7,05
Urduliz	2.787	37,24	52,49	10,26
Uribe-Kosta	25.408	33,03	57,93	9,04

Biztanleriaren bilakaera, udalerriz udalerriz 1981-1996

	1981	1996	Hazkundera	Hazkundera %
EAE	2.141.809	2.098.055	43.754	-2
Bizkaia	1.189.278	1.140.026	49.252	-4,1
Plentzia-Mungia	33.544	39.813	6.269	18,7
Barrika	774	1.047	273	35,3
Berango	4136	4.645	509	12,3
Gorliz	2.986	3.523	537	18
Lemoiz	985	829	-156	-15,8
Plentzia	2.844	3.117	273	9,6
Sopelana	6.271	9.460	3189	50,9
Urduliz	2.643	2.787	144	5,5
Uribe-Kosta	20.639	25.408	4.769	23,1

Taulan ikusten denez, 1981-1996 bitartean Uribe-Kostan biztanleen hazkundera izan da (%23 hazi da). Lemoizek izan ezik, gainontzeko udalerrietan biztanle-kopuruak gora egin du. Nabarmentzekoa da Barrikako eta Sopelanako hazkundera, %35,3 eta %50,9 hazi dira, hurrenez hurren.

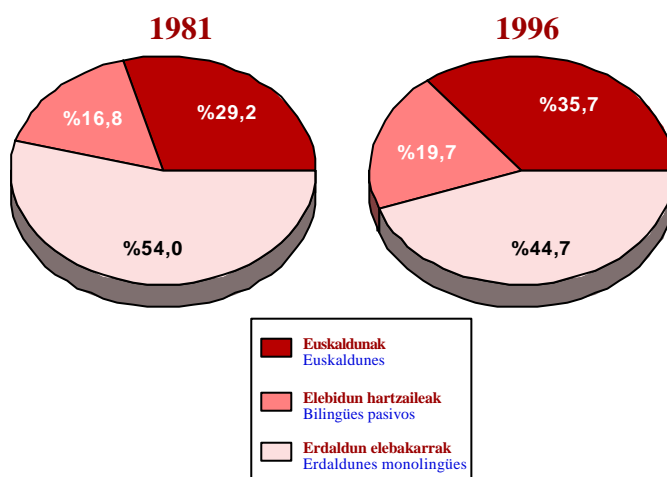
Datu esanguratsua da hazkunderarena, izan ere, EAEko hiru udalerritik bik, biztanleak galdu dituzte.

Hizkuntza-gaitasuna 1996

1996ko datuen arabera, Uribe-Kostako ia biztanle erdiak erdaldun elebakarrak dira (%44,65). Biztanleen herena pasatxo, berriz, euskalduna da (%35,69). Azkenik, bost lagunetik bat (%19,66) elebidun hartzailea da. Euskaldunen portzentaje handiena duen udalerria Lemoiz da, hiru lagunetik bi (%68,74) euskaldunak dira.

Bilakaerari dagokionez, 1981etik 1996ra euskaldunen portzentajeak eta elebidun hartzaileen portzentajeak gora egin dute (6 puntu eta 3 puntu, hurrenez hurren). Erdaldun elebakarren portzentajeak, berriz, 9 puntu egin du behera. Nabarmentzekoa da euskaldunen portzentajeak gora egingea Uribe-Kostako udalerrri guztietan.

Hizkuntza-gaitasuna URIBE-KOSTA Competencia lingüística

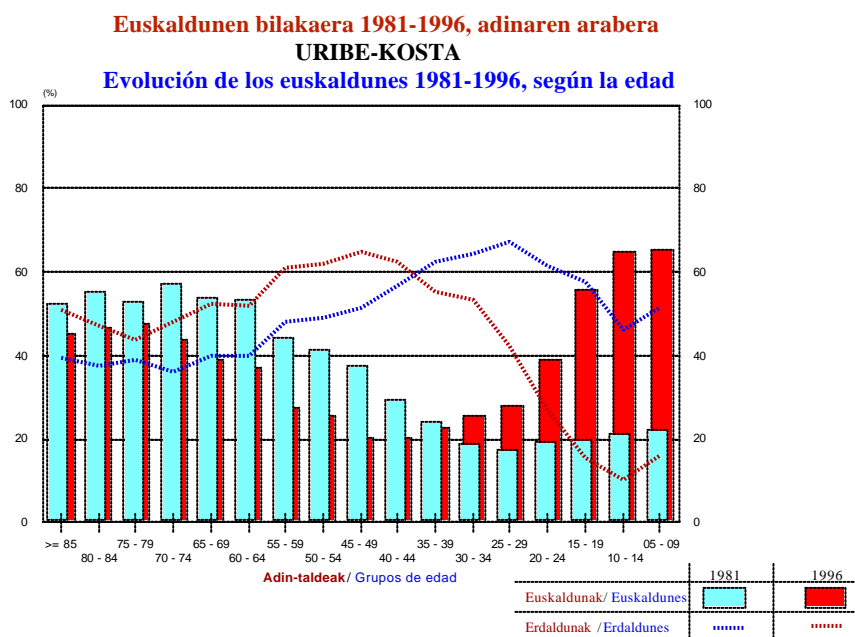
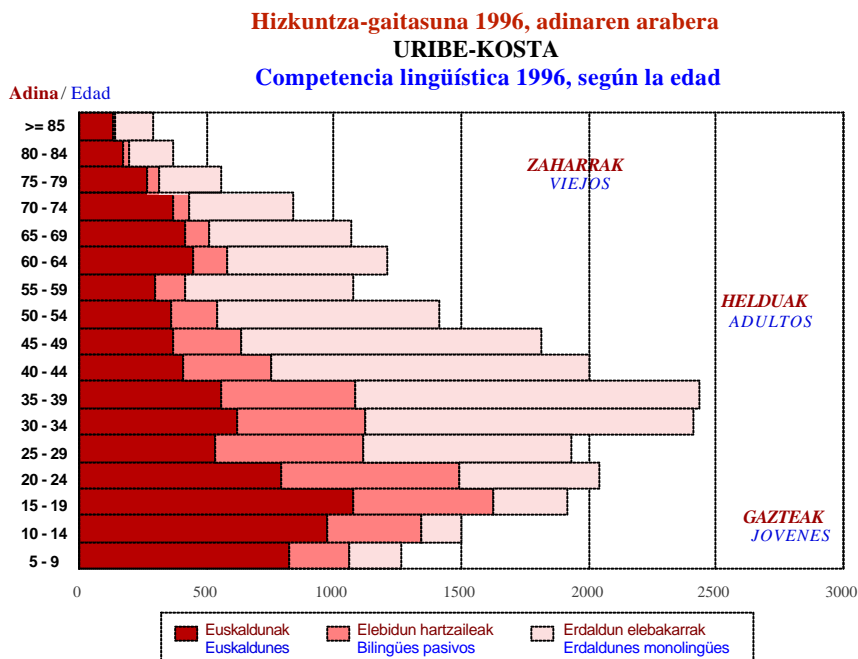
Hizkuntza-gaitasuna 1996, udalerrien arabera

UDALERRIAK	Biztanleria	Euskaldunak %	Elebidun hartzaileak %	Erdaldun elebakarrak %
Barrika	1.005	42,89	14,93	42,19
Berango	4.456	33,12	20,11	46,77
Gorliz	3.326	32,71	19,06	48,23
Lemoiz	803	68,74	11,21	20,05
Plentzia	2.986	28,83	22,37	48,79
Sopelana	8.891	33,03	21,19	45,78
Urduliz	2.649	47,68	15,82	36,50
Uribe-Kosta	24.116	35,69	19,66	44,65

Hizkuntza-gaitasuna, adinaren arabera

24 urtetik beherako adin-tarteetan euskaldunak nagusi dira. Nagusitasun hau batez ere gazteen artean nabari da. 14 urtetik beherako hiru lagunetik bi euskaldunak dira. 25 urtetik gora, berriz, erdaldun elebakarrak nagusi dira, 75-79 adin-tartean ezik.

Bilakaerari dagokionez, 1981etik 1996ra bitartean euskaldunen portzentajea hazi egin da. Hazkunde handiena gazteen artean izan da. 1981. urtean 19 urtetik beherako bost lagunetik bakarra zen euskalduna. 1996. urtean, berriz, ia hirutik bi (%62 inguru) euskaldunak dira.

EUSKARA ONDORENGOETARATZEA

FAMILIA BIDEZKO JARRAIPENA

Hizkuntza-bilakaeraren tipologia

Hizkuntza-bilakaeraren tipologia kontuan hartuz, Uribe-Kostako ia biztanle erdiak (%43,13) erdaldun zaharrak dira, hau da, ama-hizkuntza gaztelania edo euskara ez den beste hizkuntza bat izan eta euskaraz ez hitz egin, ez ondo ulertu eta ez irakurri egiten dutenak.

Biztanleen %18,07 euskaldun zaharrak dira. Euskaldunen arteko erdia (%50,62) euskaldun zaharra da, hau da, etxean jaso dute euskara eta, noski gaur egun gorde egiten dute. Euskaldun berriak %12,4 dira eta hiru euskaldunetik bat euskaldun berria da. Gazteen artean nabarmen egiten du gora portzentaje honek. 19 urtetik beherako hiru lagunetik bat euskaldun berria da, hots, euskara ez den hizkuntza izan du ama-hizkuntza eta euskaraz ondo ulertu eta hitz egiten du. Euskaldunen artean, 19 urtetik beherako gaztetxoek erdia baino gehiago (%55,29) euskaldun berria da.

Portzentajeen arabera, partzialki euskaldun berriek (%15,56) osatzen dute hirugarren talde jendetsuena.

Hizkuntza-bilakaeraren tipologia 1996, herrika

	Biztanleria	Euskaldun zaharrak	Jatorrizko elebidunak	Euskaldun berriak	Partzialki euskaldun berriak	Partzialki erdaldunduak	Guztiz erdaldunduak	Erdaldun zaharrak
Barrika	1.005	27,36	5,47	10,05	10,35	4,58	2,79	39,40
Berango	4.456	15,69	4,87	12,57	16,85	3,25	1,44	45,33
Gorliz	3.326	11,61	6,07	15,03	14,67	4,39	2,65	45,58
Lemoiz	803	58,66	4,73	5,35	6,85	4,36	1,00	19,05
Plentzia	2.986	12,32	4,35	12,16	18,32	4,05	1,98	46,82
Sopelana	8.891	13,94	5,04	14,06	17,47	3,72	1,19	44,58
Urduliz	2.649	34,69	6,15	6,83	11,82	4,00	0,45	36,05
Guztira	24.116	18,07	5,20	12,43	15,80	3,86	1,51	43,13

Udalerrien arteko portzentajeak alderatuz gero, Lemoizen izan ezik, **erdaldun** zaharrek osatzen dute talderik handiena udalerrri guztietan. Lemoizen **euskaldun** zaharrak dira talde handiena osatzen dutenak. Dena den Urdulizen nabarmentzekoa da **euskaldun** zaharrek osatzen dutela bigarren talderik handiena (%34,69) eta ez dagoela alde handirik **erdaldun** zaharrekiko, hau da, lehenengo taldearekiko (%36,05).

Hizkuntza-bilakaeraren tipologia, adinaren arabera

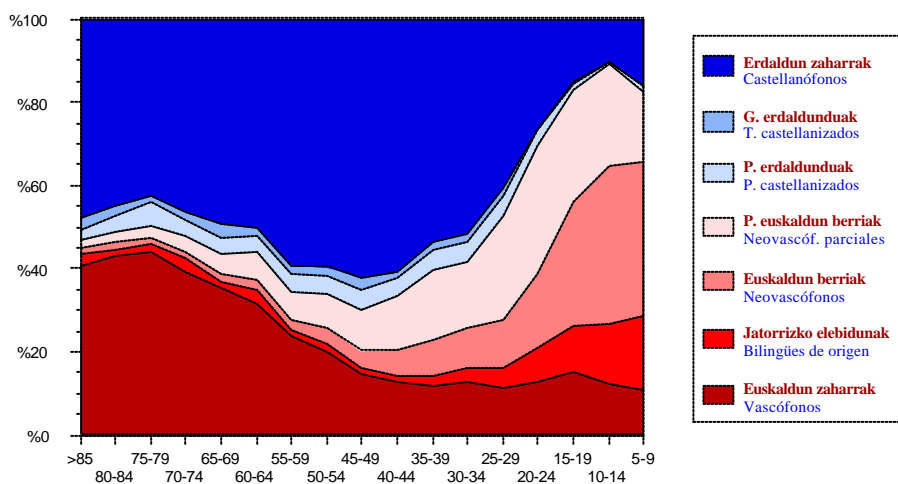
Euskaldun zaharren portzentajerik handienak zaharrenean artean daude. 75-79 adin-tartean talde handiena (%44,17) euskaldun zaharrek osatzen dute. 5 urtetik 19 urtera bitarteko gazteen artean berriz, euskaldun berriak dira talde handiena osatzen dutenak (%30etik gora) eta 20-24 adin-tartean, partzialki euskaldun berriak (%30,31). 25 urtetik 74ra eta 80tik gorako bizilagunen artean erdaldun zaharrak nagusi dira.

Hizkuntza-bilakaera (>=5 urte) 1996, adinaren arabera Uribe-Kosta								
	Biztanleria	Euskaldun zaharrak	Jatorrizko elebidunak	Euskaldun berriak	Partzialki euskaldun berriak	Partzialki erdaldunduak	Guztiz erdaldunduak	Erdaldun zaharrak
Uribe-Kosta	24.116	18,07	5,20	12,43	15,80	3,86	1,51	43,13
5-9	1.263	10,77	17,89	36,82	16,86	1,50	0,24	15,91
10-14	1.499	12,41	14,21	38,09	24,42	0,47	0,07	10,34
15-19	1.919	15,16	11,00	29,81	26,84	1,72	0,21	15,27
20-24	2.042	12,78	8,23	17,92	30,31	3,87	0,39	26,49
25-29	1.928	11,20	4,88	11,72	25,00	4,88	1,56	40,77
30-34	2.408	12,71	3,20	9,84	15,91	4,94	1,66	51,74
35-39	2.433	11,76	2,30	8,84	16,89	4,77	2,01	53,43
40-44	1.998	12,96	1,45	6,01	12,81	4,45	1,50	60,81
45-49	1.812	14,51	1,77	3,92	10,04	4,80	2,70	62,25
50-54	1.409	20,16	1,85	3,69	8,30	4,19	2,20	59,62
55-59	1.074	24,02	1,40	2,05	6,89	4,56	1,86	59,22
60-64	1.207	31,57	3,31	2,40	6,88	3,73	2,07	50,04
65-69	1.070	35,23	1,68	1,87	4,58	4,21	3,08	49,35
70-74	836	39,35	2,99	1,44	3,83	4,19	1,91	46,29
75-79	557	44,17	1,62	1,62	2,87	5,75	1,62	42,37
80-84	370	43,24	1,35	1,89	2,16	4,05	2,16	45,14
>=85	291	40,55	3,09	1,37	1,72	2,41	3,09	47,77

Hizkuntza-bilakaeraren tipologia 1996, adinaren arabera

URIBE-KOSTA

Tipología de movilidad lingüística 1996, según la edad

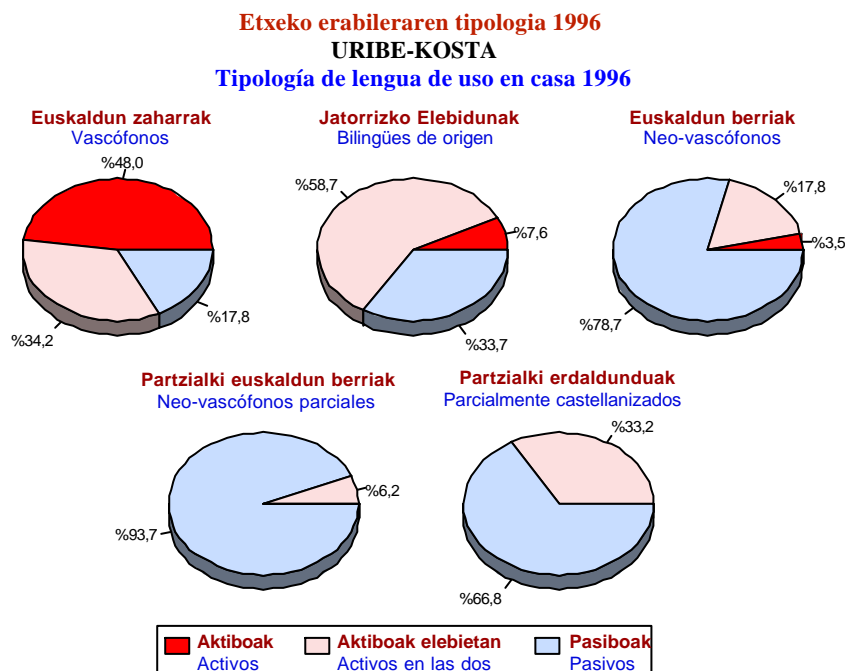
Etxeko hizkuntzaren erabilera (1996)

Hurrengo taulan ikusiko dugunez, biztanleriaren hiru laurdenak gaztelania hutsa erabiltzen du etxean eta hamar biztanletik batek bakarrik euskara hutsa. Etxean euskaraz gaztelaniaz baino gehiago hitz egiten den herri bakarra Lemoiz da.

	Guztira	Euskara		Euskara eta gaztelania		Gaztelania		Besterik	
Barrika	1.005	170	16,92	172	17,11	651	64,78	12	1,19
Berango	4.456	375	8,42	490	11,00	3.569	80,09	22	0,49
Gorliz	3.326	106	3,19	393	11,82	2.816	84,67	11	0,33
Lemoiz	803	330	41,10	198	24,66	272	33,87	3	0,37
Plentzia	2.986	146	4,89	353	11,82	2.476	82,92	11	0,37
Sopelana	8.891	646	7,27	1.173	13,19	7.022	78,98	50	0,56
Urduliz	2.649	520	19,63	526	19,86	1.602	60,48	1	0,04
Uribe Kosta	24.116	2.293	9,51	3.305	13,70	18.408	76,33	110	0,46

Etxeko hizkuntzaren erabileraren tipologia 1996

Euskaldun zaharrek batez ere euskara erabiltzen dute etxean (%48k). Jatorrizko elebidunek euskara eta gaztelania, biak, erabiltzen dituzte nagusiki (%58,7k). Euskaldun berrien artean, gehienak gaztelaniaz aritzen dira (%78,7). Partzialki euskaldun berrien eta erdaldunduen artean nagusiki gaztelaniaz hitz egiten dute. Hala ere, azpimarratu behar da partzialki erdaldunduen artean, hiru lagunetik batek euskara eta gaztelania, biak, erabiltzen dituela.

Gaitasun-maila bereko pertsonen artean, gunea zenbat eta euskaldunagoa izan, orduan eta handiagoa da euskararen erabilera, baita etxean ere. Horren adibide honakoa: Lemoizen, euskaldun zaharren %69,2k erabiltzen dute nagusiki euskara etxean, Gorlizen, berriz, %21ek.

Biztanleria, etxeko euskaldunen dentsitatearen arabera (1996)

Biztanleen ia erdia (%45,57) euskaldunen portzentajea %25 baino txikiagoa den etxeetan bizi da. Euskaldunak %80 baino gehiago diren etxeetan bizi diren biztanleak %15 inguru dira.

	Guztira	>80		60-80		45-59		25-44		<25	
Barrika	1.005	244	24,28	132	13,13	83	8,26	141	14,03	405	40,30
Berango	4.456	589	13,22	623	13,98	438	9,83	607	13,62	2.199	49,35
Gorliz	3.326	282	8,48	451	13,56	506	15,21	599	18,01	1.488	44,74
Lemoiz	803	390	48,57	131	16,31	67	8,34	91	11,33	124	15,44
Plentzia	2.986	256	8,57	288	9,65	409	13,70	517	17,31	1.516	50,77
Sopelana	8.891	1.082	12,17	1.184	13,32	1.024	11,52	1.327	14,93	4.274	48,07
Urduliz	2.649	762	28,77	364	13,74	217	8,19	322	12,16	984	37,15
Uribe Kosta	24.116	3.605	14,95	3.173	13,16	2.744	11,38	3.604	14,94	10.990	45,57

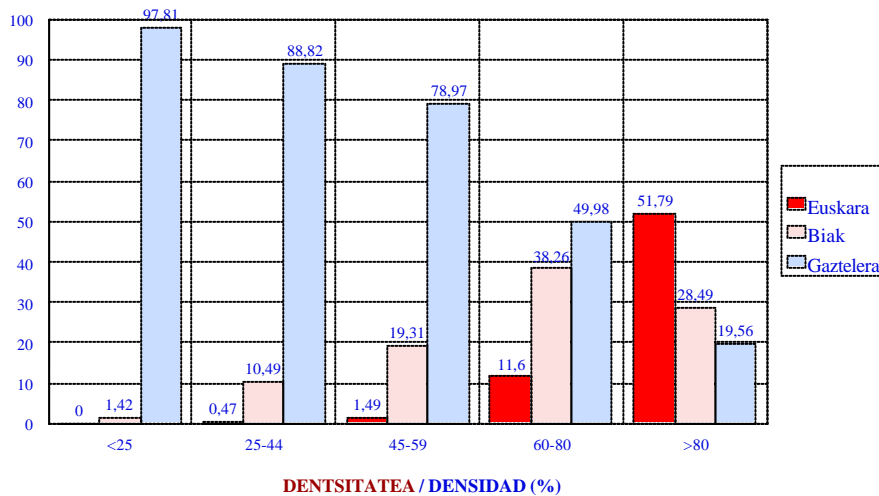
Etxeko hizkuntza, euskaldunen dentsitatearen arabera

Euskaldunen dentsitatea %80tik gorakoa den etxeetan nagusiki euskaraz hitz egiten dute etxean (%52,59). Dentsitateak behera egin ahala, euskararen erabilerak ere behera egiten du. Dentsitatea %60-80 tartekoa den etxeetan euskaraz aritzen direnak %11,41 dira, hortaz nagusiki gaztelania erabiltzen dute (%48,08). Uribe-Kostako biztanle gehienak euskaldunak familiako %60 baino gutxiago diren etxeetan bizi dira eta ia ez dute euskararik erabiltzen.

Etxeko erabilera 1996, familiako euskaldunen dentsitatearen arabera

URIBE-KOSTA

Lengua de uso en casa 1996, según la densidad de euskaldunes en la familia

EBPN: Uribe-Kostako egungo egoeraren diagnostikoa

Udalerrien artean dauden aldeak orain arte azaldutako berberak dira. Udalerri euskaldunagoetan erabilera handiagoa da, udalerri erdaldunagoetan baino. Lemoizen, adibidez, euskaldunen dentsitatea %80tik gora denean %74,1ek egiten du euskaraz, Plentzian, aldiz, %42,97k.

IRAKASKUNTZA

Uribe-Kostan bederatzi ikastetxe daude, zazpi publiko eta bi pribatu. Ikasle gehienak (%65,6) ikastetxe publikoetan dihardute.

2001-02 ikasturtean 3.144 ikasle matrikulatu ziren Uribe-Kostako ikastetxeetan. Ikasle gehien dituen udalerria Sopelana da (1.570 ikasle) hau da, matrikulatutako ikasleen erdia (%49,94).

Ereduei dagokionez, D eredia nagusi da Uribe-Kostako ikastetxeetan, ikasleen bi herenek D eredia aukeratu dute (%63,8). A eredia ikasleen %12,79k aukeratu dute eta B eredia, berriz, %8,5ek. Amerikar eskola bat ere badago Berangon non X eredia den eredu bakarra.

HERRIA	IKASTETXEA	SAREA	IKASLEAK	A	B	D	X
GORLIZ	CEP GORLIZ LHI	PUBLIKOA	306	0,00	0,00	100,00	0,00
PLENTZIA	CEP PLENTZIA LHI	PUBLIKOA	266	0,00	60,15	39,85	0,00
PLENTZIA	IES URIBE-KOSTA BHI	PUBLIKOA	433	38,80	21,71	39,49	0,00
PLENTZIA GUZTIRA			699	24,03	36,34	39,63	0,00
SOPELANA	CEP ZIPIRIÑE LHI	PUBLIKOA	541	18,67	0,00	81,33	0,00
SOPELANA	IES SOPELANA BHI	PUBLIKOA	286	46,50	0,00	53,50	0,00
SOPELANA	CPEIPS ANDER DEUNA IKASTOLA HLBHIP	PRIBATUA	743	0,00	0,00	100,00	0,00
SOPELANA GUZTIRA			1570	14,90	0,00	85,10	0,00
BERANGO	CEP STO. DOMINGO DE GUZMAN LHI	PUBLIKOA	131	0,00	0,00	100,00	0,00
BERANGO	CPEIPS THE AMERICAN SCHOOL OF BILBAO HLBHIP	PRIBATUA	338	0,00	0,00	0,00	100,00
BERANGO GUZTIRA			469	0,00	0,00	27,93	72,07
URDULIZ	CEP ELORTZA LHI	PUBLIKOA	100	0,00	13,00	87,00	0,00
PUBLIKOA GUZTIRA			2.063	19,49	12,94	61,22	0,00
PRIBATUA GUZTIRA			1081	0,00	0,00	68,73	31,27
URIBE-KOSTA GUZTIRA			3.144	12,79	8,49	63,80	10,75

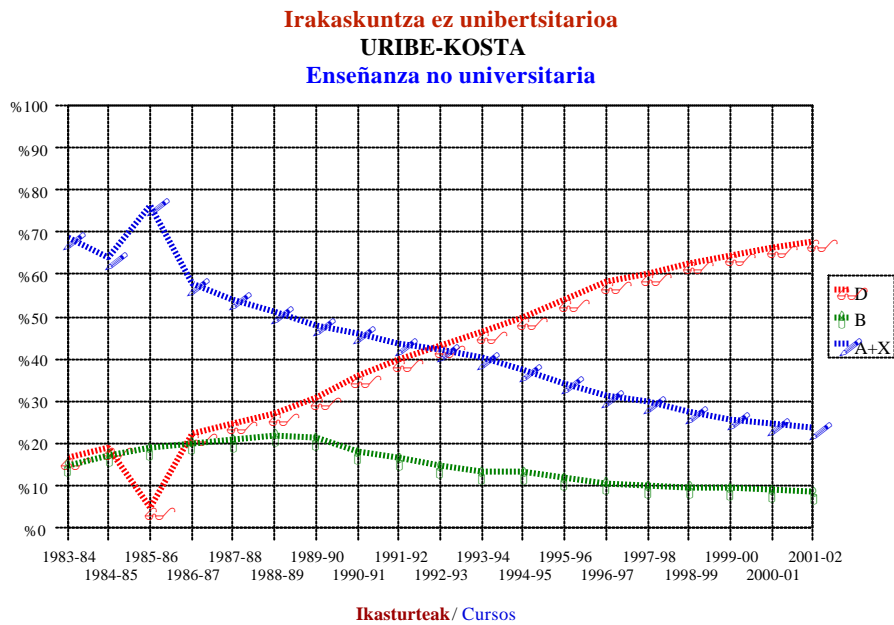
Hizkuntza Normalkuntzako programak

Hizkuntza Normalkuntzako Programa abian duten bi ikastetxe daude: Plentzia LHI eta CEP Sto. Domingo de Guzman LHI. Horren arabera, astean 6 orduz langile bat liberatzeko laguntza jaso dute.

HERRIA	IKASTETXEA	HNPL/O
Plentzia	CEP PLENTZIA LHI	6 ordu
Berango	CEP STO. DOMINGO DE GUZMAN LHI	6 ordu

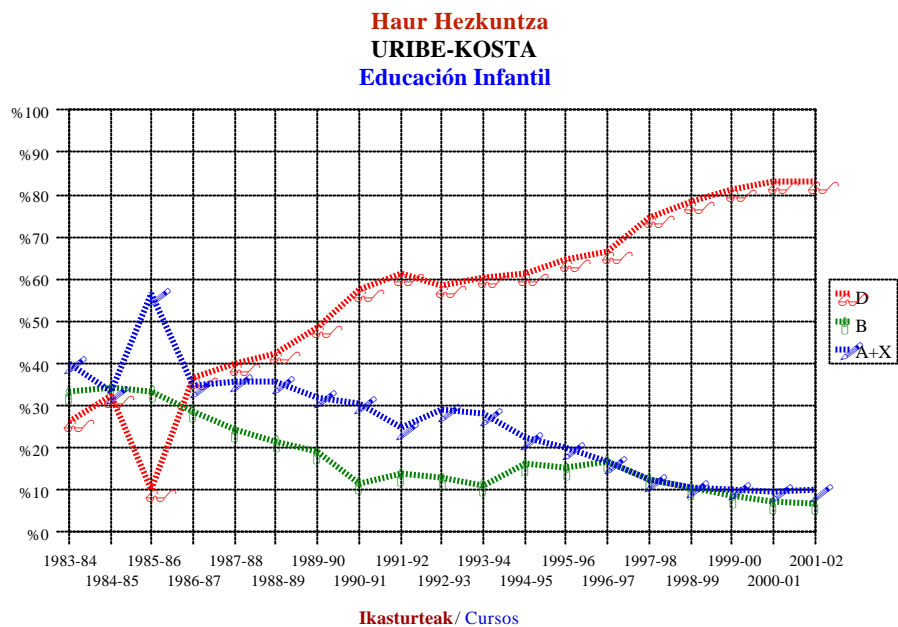
Irakaskuntza ez unibertsitarioaren bilakaera 1983-84/2001-02

Hezkuntzan hizkuntza-ereduak ezarri zirenean A, B, D eta X ereduak zeuden. A ereduak aukeratuena zen baina 85-86 ikasturteko hazkundearen ondoren etengabe behera egin du. B ereduak hirugarren eredu da. 1991-92 ikasturteetik aurrera D ereduak da aukeratuena eta gorako joerarekin jarraitzen du.

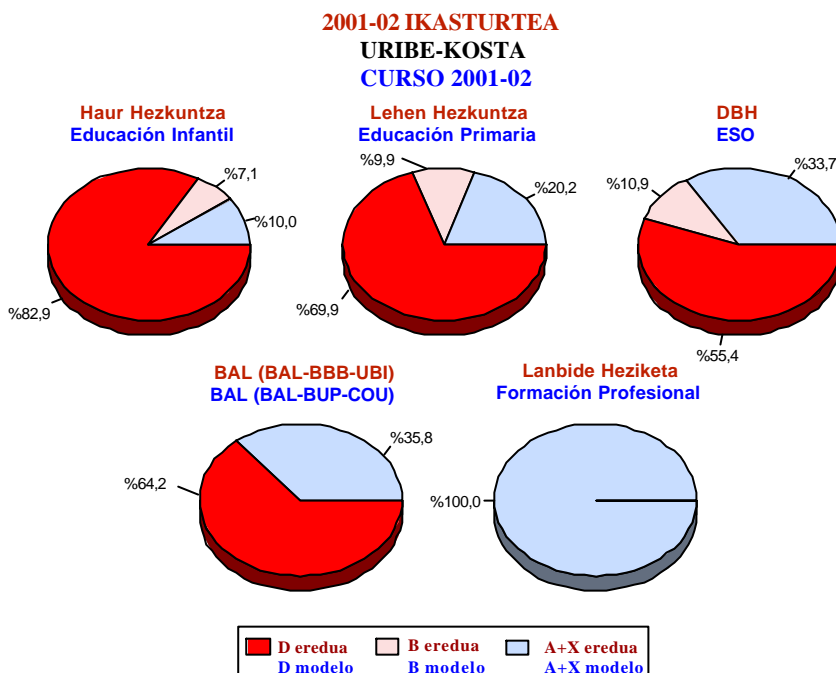
Haur Hezkuntzaren bilakaera, 1983-84/2001-02

Hezkuntzan hizkuntza-ereduak ezarri zirenean A, B, D eta X ereduak zeuden. Haserako ikasturteetan parekaturik zeuden hiru ereduak, baina D ereduak gora egin du eta 1986-87 ikasturtetik aurrera aukeratuena da. 2001-02 ikasturtean hamar ikasletik zortzi (%82,86) D ereduari matrikulatu dira.

Irakaskuntza ez unibertsitaria 2001-02, irakasmilaren arabera

Lanbide Heziketan izan ezik, D eredu nagusi da ikasmila guztietan. Haur Hezkuntzan, Lehen Hezkuntzan eta DBHn A, B, D eta X ereduak daude (azken hau Berangoko ikastetxe amerikarrean soilik). BALen, berriz, A, D eta X ereduak (azken hau Berangoko ikastetxe amerikarrean soilik). Azkenik, Lanbide Heziketan A eredu bakarra da.

EUSKALDUNTZE-ALFABETATZEA

HABEk emandako informazioaren arabera, Uribe-Kostan hiru euskaltegi daude, Sopelana Udal Euskaltegia, Lauaxeta AEK eta Ulibarri. Lauaxeta AEK euskaltegiak, Gorliz, Plentzia, Sopelana, Berango eta Urduliz taldeak ditu, beraz, Uribe-Kostako bost udalerritan sakabanatuta daude euskaltegiak. Guztira, 232 ikasle ari dira euskalduntze-alfabetatze ahaleginetan; gehienak, Sopelana (149 ikasle).

Euskaltegiak 2001-2002 ikasturtea (Uribe-Kosta)				
Herria	Euskaltegia	Mota	Sarea	Ikasleak
Gorliz	Lauaxeta AEK	Homologatua	AEK	50
Berango	Lauaxeta-AEK	Homologatua	AEK	7
Plentzia	Lauaxeta AEK	Homologatua	AEK	19
Plentzia	Ulibarri	Homologatua	BERTAN	1
Sopelana	Lauaxeta AEK	Homologatua	AEK	34
Sopelana	Udal Euskaltegia	Publikoa	UDAL	115
Urduliz	Lauaxeta AEK	Homologatua	AEK	6
GUZTIRA				232

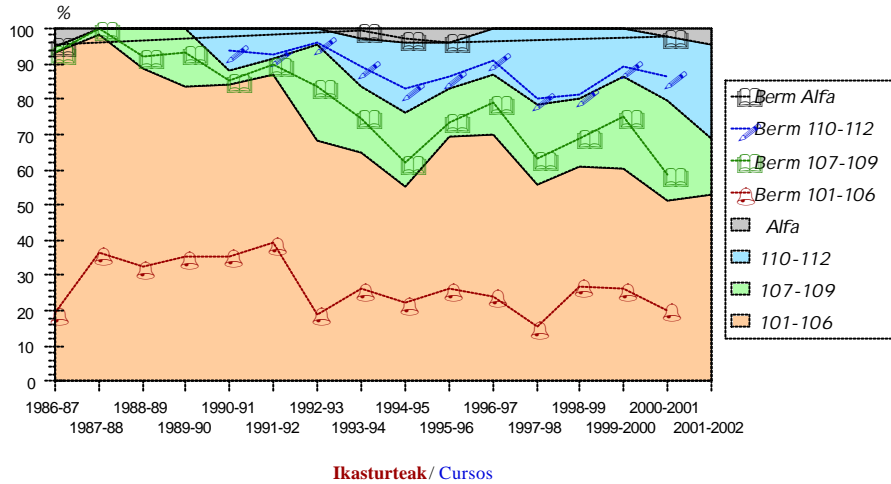
Euskaltegiak 2001-2002 ikasturtea (Uribe-Kosta)			
Euskaltegia	Mota	Sarea	Ikasleak
Lauaxeta AEK	Homologatua	AEK	109
Ulibarri	Homologatua	BERTAN	1
Udal Euskaltegia	Publikoa	UDAL	115

Euskalduntze-alfabetatzearen eta bermatrikulazioaren bilakaera, ikasmailaren arabera (Uribe-Kosta)										
	Euskalduntze-alfabetatzea					Bermatrikulazioa				
	GUZTIRA	101-106	107-109	110-112	Alfa	GUZTIRA	101-106	107-109	110-112	Alfa
1986-87	309	93,20	1,94	0,00	4,85	19,42	20,83	0,00		0,00
1987-88	132	98,48	1,52	0,00	0,00	37,88	36,92	100,00		
1988-89	126	88,89	11,11	0,00	0,00	35,71	36,61	28,57		
1989-90	158	83,54	16,46	0,00	0,00	44,94	42,42	57,69		
1990-91	174	83,91	4,02	12,07	0,00	42,53	42,47	28,57	47,62	
1991-92	173	86,71	4,62	8,67	0,00	43,35	45,33	62,50	13,33	
1992-93	219	68,49	26,94	4,57	0,00	34,70	28,00	55,93	10,00	
1993-94	292	65,07	18,49	13,70	2,74	43,49	40,53	51,85	40,00	75,00
1994-95	251	54,98	21,12	19,92	3,98	37,05	40,58	32,08	34,00	30,00
1995-96	340	69,12	14,12	12,94	3,82	33,82	37,87	31,25	25,00	0,00
1996-97	268	70,15	16,79	13,06	0,00	36,94	34,57	51,11	31,43	
1997-98	291	55,67	22,68	21,65	0,00	24,40	27,78	31,82	7,94	
1998-99	229	61,14	19,21	19,65	0,00	35,81	44,29	40,91	4,44	
1999-00	260	60,38	26,15	13,46	0,00	43,46	43,31	55,88	20,00	
2000-01	272	51,47	28,31	18,01	2,21	33,82	39,29	24,68	36,73	0,00
2001-02	232	53,02	15,95	26,72	4,31					

Matrikulazioari dagokionez, gorabeherak izan dira. Ikasle gehienak lehenengo mailetan matrikulatu dira ikasturte guztietan. 2001-02 ikasturtean ikasleen %53,02 matrikulatu dira lehenengo mailetan.

Bestalde, bermatrikulazioari dagokionez, batez beste ikasleen %40k jarraitzen du euskara ikasten. 2001-02 ikasturtean hiru ikasletik bat bermatrikulatu da. 1993-94 eta 1994-95 ikasturteetan izan ezik Alfabetatze mailan ez da bermatrikulaziorik izan.

Euskaltegietakiko matrikulazioaren eta bermatrikulazioaren bilakaera
URIBE-KOSTA
Evolución de la matriculación y la rematriculación de los euskaltegis

EUSKARAREN ERABILERA

ADMINISTRAZIOA

Udalbatzaren osaera

Barrika, Gorliz, Lemoiz, Plentzia, Sopelana, Berango eta Urduliz udalerrietako udalbatzen osaera honakoa da:

HERRIA	ALKATEA	ZINEGOTZIAK						
		EA	EAJ-PNV	EAJ-EA	INDEP.	IU-EB	PP	PSE-EE/PSOE
Barrika	JOSE M ^a EZPELETA UNIBASO (EAJ-PNV)		7				1	1
Berango	MIREN DOBARAN URRUTIA (EAJ-EA)			8		1	2	2
Gorliz	PATXO IGARTUA ANSOLEAGA (EAJ-PNV)			7	3		1	
Lemoiz	PEDRO JESUS BOTEJARA UNDA (EAJ)		7					
Plentzia	NICOLAS OÑATE LANDA (EAJ-PNV)	1	7		2		1	
Sopelana	IMANOL GARAI ELORRIAGA (EAJ)		9		3	3	1	1
Urduliz	JUAN OLEA MENTXAKA (EAJ-PNV)	2	7				1	1
Guztira		3	37	15	8	4	7	5

Udalen erabilera-plana

Barrikak, Gorlizek, Lemoizek, Plentziak, Sopelanak eta Urdulizek Osoko Bilkurretan onartuta dute bideragarritasun-txostena. HPSk proposamen-txostenak jaso eta onartu ditu baina oraindik udalek ez dute Euskara Planaren gaineko proposamenik egin. Mankomunitatetik ere ez dute euskara-planaren proposamenik egin.

Berangok, berriz, 2002ko martxoaren 6an aho batez onartu zuen Euskara Plana Udalaren Osoko Bilkuran.

Udalerrriak	Eskaera egin gabe	Bideragarritasun txostena egiteko eskatu baina oraindik ezer jaso barik	Bideragarritasun txostena onartuta, baina Euskara Planaren proposamenik ez	Plana gauzatzen
Barrika				
Berango				
Gorliz				
Lemoiz				
Plentzia				
Sopelana				
Urduliz				
Mankomunitatea				

EBPN: Uribe-Kostako egungo egoeraren diagnostikoa

Ondorengo taulan ikusten den moduan, Udalen artean, administrazio-tamainaren aldetik, aldeak nabarmenak dira. Udal-langile gehien duen udalerrria Sopelana da (60 langile), Barrika, berriz, udal-langile gutxien duena da (7 langile).

Udalek ezarri dituzten derrigortasunak, dagokien derrigortasun-indizea baino handiagoak dira (Sopelanak, berriz, dagokiona baino puntu bat gutxiago). Dena den, derrigortasun-data duten langileen portzentaje txiki batek egiaztatu du bere lanpostuari dagokion hizkuntza-eskakizuna.

Herria	Indizea %	Lanpostuak	Derrigortasunak		Egiaztatuak		Ez egiaztatuak		Lanpostu hutsak		Adinagatik salbuetsita		-1		-2		-3	
			K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
Barrika	51,85	7	5	71,43	1	20,00	2	40,00	2	40,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Berango	45,09	30	14	46,67	8	57,14	2	14,29	0	0,00	2	14,29	1	7,14	0	0	1	7,14
Gorliz	44,96	41	20	48,78	3	15,00	4	20,00	4	20,00	6	30,00	2	10,00	1	5,00	0	0
Lemoiz	75,21	8	8	100	0	0	5	62,5	2	25,00	1	12,5	0	0	0	0	0	0
Plentzia	43,17	26	12	46,15	2	16,67	3	25,00	5	41,67	2	16,67	0	0	0	0	0	0
Sopelana	46,03	60	27	45,00	11	40,74	5	18,52	2	7,41	5	18,52	4	14,81	0	0	0	0
Urduliz	57,09	20	12	60,00	4	33,33	2	16,67	2	16,67	2	16,67	1	8,33	1	8,33	0	0
Mankomu.	47,77	8	4	50,00	3	75,00	0	0	1	25,00	0	0	0	0	0	0	0	0

INFORMAZIOAREN ETA KOMUNIKAZIOAREN TEKNOLOGIA BERRIAK

Udalaren web gunea eta lan-hizkuntza

www.barrika.net

Barrikako Udalak bere web ofiziala du. Hasierako orria euskaraz dago eta gaztelaniazko bertsioa aukera daiteke. Euskarazko bertsioiko atal guztiak euskaraz landuta daude, *Barrika Barriak* izan ezik (gaztelaniaz dago).

Barrikako udala - Ayuntamiento de Barrika - Microsoft Internet Explorer

Archivo Edición Ver Favoritos Herramientas Ayuda

Atrás Adelante Detener Actualizar Inicio Búsqueda Favoritos Historial Correo Imprimir

Dirección <http://www.barrika.net> Ir Vínculos >>

 Barrikako udala castellano

Berriak Gida Itaunak Eskaerak Jaiak Fitxategiak Orri. horiak

BARRIKA BARRIAK
Las noticias de Barrika en Internet

TENIS IKASTAROAK

BARRIKAKO FUTBOL TALDEA

ORRIALDE HORIAK

Udaletxeko bidea,6
48650-Barrika
Telf: 94.677.10.62
Fax: 94.677.28.53

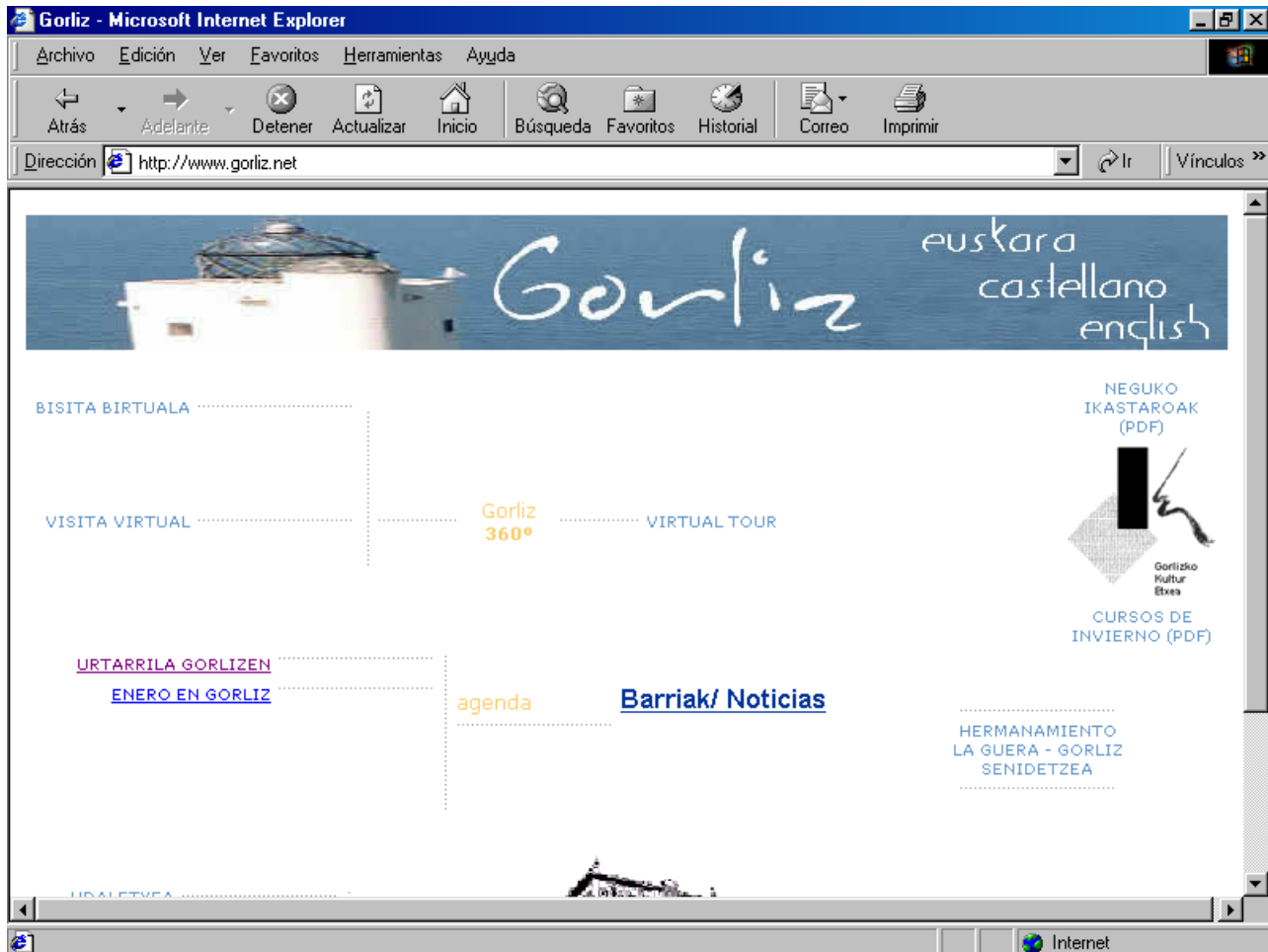

alkatetza josemaria.ezpeleta@barrika.net
idazkaritza jon.ruiz@barrika.net

Listo Internet

www.gorliz.net

Gorlizko Udalaren web ofizialeko sarrerako orrian euskara, gaztelania edo ingelesa aukeratu behar da. Dena den euskarazko eta gaztelaniazko loturak daude sarrerako orrian. Euskarazko bertsioiko atal guztiak euskaraz landuta daude, *Barriak* izan ezik (gaztelaniaz dago).

www.lemoiz.net

Lemoizko Udalaren web ofizialeko orri nagusia euskaraz dago eta gaztelaniako bertsioa aukera daiteke. Euskarazko atal guztiak euskaraz daude *Udal Ordezko Arauak* atala izan ezik (gaztelaniaz dago).

Ayuntamiento de Lemoiz - Microsoft Internet Explorer

Archivo Edición Ver Favoritos Herramientas Ayuda

Atrás Adelante Detener Actualizar Inicio Búsqueda Favoritos Historial Correo Imprimir

Dirección <http://www.lemoiz.net/> Ir Vínculos >>

 Lemoizko udala

  castellano

Berriak Gida Itaunak Eskaerak Jaiak Fitxategiak Hirigintza

UDAL ORDEZKO ARAUAK

Barrio Urizar, 42-1º,
48620-Lemoiz
Telf.: 94.687.90.09
Fax: 94.687.92.68

alkatetza benito.andraka@lemoiz.net
idazkaritza aitziber.sanchez@lemoiz.net
administrazioa
erregistroa miren.elorduy@lemoiz.net
kontuhartzailtza conchi.delosrios@lemoiz.net
arln teknikna javier.goikotxea@lemoiz.net

Listo Internet

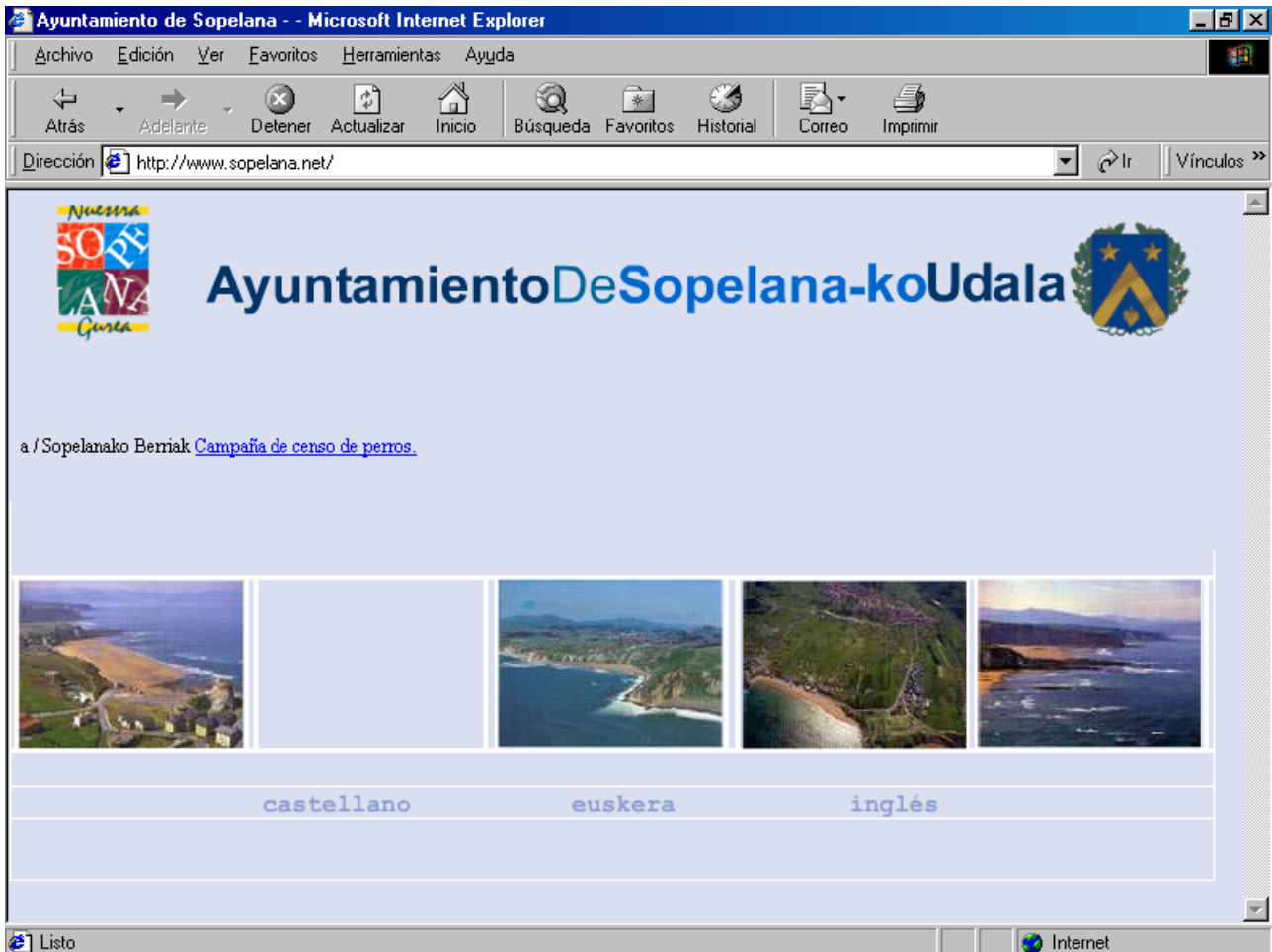
www.plentzia.org

Plentziako web guneko sarrerako orrian hizkuntza aukeratu behar da. Euskaraz, gaztelaniaz edo ingelesez nabiga daiteke. Euskaraz nabigatzea aukeratuz gero atal guztiak euskaraz landu dituzte.

www.sopelana.net

Sopelanako Udalaren web ofizialeko sarrerako orrian hizkuntza aukeratu behar da. Euskaraz, gaztelaniaz edo ingelesez nabigatzeko aukera dago. Euskaraz nabigatu nahi izanez gero atal gehienak euskaraz daude.

www.urduliz.net

Urdulizko Udalaren web guneko orri nagusia euskaraz dago eta bertan gaztelaniazko bertsioa aukera daiteke. Euskaraz nabigatuz gero atal guztiak euskaraz daude *UKE* edo *Agenda Kulturala* izan ezik.

Urdulizko udala

castellano

Berriak Gida Eskerak Jaiak Fitxategiak Hirigintza UKE

ANDRAMARI JAIK 2002. JAIETAKO PROGRAMA.
V. KANPOKO PINTURA LEHIAKETA. OINARRIAK.
URDULIZKO KULTUR ETXEA. AGENDA KULTURALA.

Elortza Plaza 1 Zb.
48610 Urduliz
Telf. 94.676.20.61
Fax. 94.676.42.40

alkatetza juan.olea@urduliz.net
idazkaritza gabirel.zamalloa@urduliz.net
administrazioa marian.zalbidea@urduliz.net
kontuhartzailetza pili.duquer@urduliz.net
administrazioa bego.fernandez@urduliz.net
agiritegi naqore.monte@urduliz.net
zerga bilketa sarrera.urduliz@urduliz.net
erregistroa sarrera.urduliz@urduliz.net
arlo teknikoa luis.saitu@urduliz.net

kultur etxea
email oiane.alzibar@urduliz.net
telf. 94.676.36.31
fax: 94.676.24.32

www.uribekosta.org

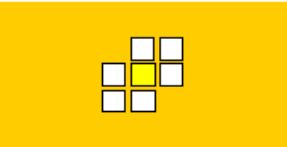
Uribe-Kostako mankomunitateak bere web gunea du. Orri nagusia euskaraz dago eta bertatik gaztelaniazko bertsioa aukera daiteke. Euskaraz nabigatuz gero, web osoa euskaraz bisita daiteke.

Mancomunidad Uribe Kosta - Microsoft Internet Explorer

Archivo Edición Ver Favoritos Herramientas Ayuda

Atrás Adelante Detener Actualizar Inicio Búsqueda Favoritos Historial Correo Imprimir

Dirección <http://www.uribekosta.org> Ir Vínculos >>

 Uribe Kostako zerbitzu mankomunitatea

 castellano

Berriak **Gizartekintza** **Kontsumoa** **Ingurugiroa** **Euskara** **Animaliak** **Eskaerak**

ESKOLA - LEHIAKETA "KONTSUMO ARDURATSU ETA SOLIDARIOA", LANAK ETA SARIEN BANAKETA

Kostabarri aldizkaria. Abendua 2002. PDF - 771 Ks.

SEDIM zerbitzua

Gatzarriñe, 2-4
48600-Sopelana
telf: 94.676.26.74
fax: 94.676.28.72

Administrazioa ikerne.unibaso@uribekosta.org

Gizartekintza

Barrika, Berango, Lemoiz pili.udaeta@uribekosta.org

Plentzia, Gorliz bego.ruiz@uribekosta.org

Sopelana, Urduliz marisa.irastorza@uribekosta.org

Gizarteratze-Hitzarmenak ikerne.erenozaga@uribekosta.org

Drogomenpekotasunak prebenitzeko zerbitzua guillermo.canales@uribekosta.org

Giza - Hezkuntzazko Interbentzioa

puy.zabal@uribekosta.org

eva.iglesias@uribekosta.org

Emakumeentzako Aholkularitza kosta@uribekosta.org

Juridikoa

Kontsumoa conchi.racion@uribekosta.org

Listo Internet

ENPRESA-MUNDUA

Biztanleria, lan-sektorearen arabera

Uribe-Kostako langile gehienek (%67,11) zerbitzuetan egiten dute lan. Zerbitzuen ondoren industrian dihardute gehienek (%24,43). Eraikuntzan aritzen direnak %6,55 dira. Azkenik, langile gutxien biltzen duen sektorea nekazaritzakoa da (%1,91).

Uribe-Kostan zerbitzuetan dihardutenen langileen portzentajea EAEko portzentajea baino handiagoa da 9 puntutan.

	Guztira	Nekazaritza	Industria	Eraikuntza	Zerbitzuak
EAE	689.100	%2,47	%31,84	%6,99	%58,70
Bizkaia	353.792	%2,04	%29,35	%7,15	%61,45
Plentzia-Mungia	14.109	%4,09	%28,39	%5,8	%61,72
Barrika	368	%1,09	%19,84	%9,24	%69,84
Berango	1.472	%1,29	%25,48	%9,38	%63,86
Gorliz	1.272	%2,75	%20,44	%6,68	%70,13
Lemoiz	261	%9,58	%16,48	%6,13	%67,82
Plentzia	1.089	%1,65	%18,92	%4,59	%74,84
Sopelana	3.367	%1,10	%26,58	%4,72	%67,60
Urduliz	899	%3,23	%31,15	%10,01	%55,62
Uribe-Kosta	8.728	%1,91	%24,43	%6,55	%67,11

Erabilera-plana enpresetan

Ez dago enpresarik erabilera-plana martxan duenik.

EUSKARAREN ELIKADURA

KOMUNIKABIDEAK

90eko hamarkadaren erdialdean sortu zen Bizarra Lepoan aldizkaria, handik zenbait urtera UK (Uribe Kostako aldizkaria) izena hartuko zuena. 2003ko otsailaren 16tik aurrera hamabostekaria izatera pasa da; lehen hilabetekaria zen. 60 orrialdeko aldizkaria da eta Erandiotik Lemoizera arteko herri guztien informazioa jasotzen du. UK aldizkaria dohainik banatzen da harpidedunen artean.

EUSKARAREN AURREKONTUA

Sopelanako euskararen aurrekontua bakarrik daukagu, izan ere, Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzak 1999an eginiko aurrekontuen azterketa, 5.000 biztanletik gorako udaletan egin baitzen.

Sopelanako Udalak 22 milioi pezeta inguru (132.222 €) bideratu zituen 1999an euskara sustatzeko. Bere aurrekontuaren %2a.

Euskararen aurrekontua				
	Aurrekontu Bateratua	Aurrekontu Propioa	Euskara Sustatzeko	% Euskara Sustatzeko
Bizkaia	102.618	100.370	711	%0,71
Sopelana	1.145	1.116	22	%2,00

Kontzeptuka aztertuz gero, euskararen aurrekontuaren zatirik handiena euskalduntze-alfabetatzean (%39,64) eta pertsonal gastuetan (%23,23) erabili da. Ondoren, euskarazko materialgintzan (%18,7) gastatu da diru gehien.

Euskararen aurrekontua egitarauak																	
	Euskalduntze eta alfabetatzea	Euskararen sustapena: gazteak,...	Elkarte ezberdinei dirulaguntzak	Literatura eta irakurzaletasuna	Komunikabideak	Euskararen erabilerako planak	Bertsolaritza	Euskarazko materialgintza	Etnokultura	Antzerkia eta zinea	Txostenak eta ikerketak	Hizkuntza paisaia eta errotulazioa	Beste gastu kontzeptu batzuk	Sentsibilizazioa eta kanpainak	Pertsonal-gastuak	Funtzionamendu-gastuak	Euskara sustatzeko guztira
Bizkaia	289.317	54.254	56.740	8.131	2.347	10.959	13.560	4.400	7.775	9.049	5.900	1.446	20.438	18.138	184.034	24.499	710.987
Bizkaia %	40,69	7,63	7,98	1,14	0,33	1,54	1,91	0,62	1,09	1,27	0,83	0,20	2,87	2,55	25,88	3,45	
Sopelana	8.840	44		250	258	774		3.400	1.925	500		500	463	100	5.248		22.302
Sopelana %	39,64	0,20		1,12	1,16	3,47		15,25	8,63	2,24		2,24	2,08	0,45	23,53		

ONDORIOAK: indarguneak eta ahuleziak

INDARGUNEAK

- ❑ 1981etik 1996ra euskaldunen portzentajea %6 hazi da.
- ❑ 24 urtetik beherako adin-tarteetan euskaldunak nagusi dira (14 urtetik beherako hiru lagunetik bi euskaldunak dira).
- ❑ Hiztun-irabaziak: 19 urtetik beherako hiru lagunetik bat euskaldun berria da.
- ❑ Irakaskuntza: D eredia nagusi da Uribe-Kostako ikastetxeetan; ikasleen ia bi herenek D eredia aukeratu dute.
- ❑ Lanbide Heziketan ezik, beste irakasmaila guztietan D eredia nagusi da.
- ❑ Komunikabideak: **UK** hamabostekaria doan banatzen da.

AHULEZIAK

- ❑ Erdaldun elebazarren portzentajea, beherako joera izan arren, nahiko altua da (%44,65).
- ❑ Hizkuntza bilakaeraren tipologia kontutan hartzen badugu, multzorik handiena erdaldun zaharrena da (%43,13).
- ❑ Etxeko euskaldunak familiako %60 baino gutxiago direnean (biztanleen %70,89), etxean ia ez da euskararik erabiltzen.
- ❑ Lanbide Heziketan A eredia da bakarra.
- ❑ Euskara-planaren proposamenik egin gabe.

ONDORIOAK

Aztertzen ari garen udalerriak zazpi dira: Barrika, Berango, Gorniz, Lemoiz, Plentzia, Sopelana eta Urduliz. Plentzia-Mungia eskualdean kokatutako Uribe-Kostan daude.

1996ko datuen arabera, Uribe-Kostan 25.408 lagun bizi dira, Plentzia-Mungia eskualdeko biztanleen erdia (%52,15) hain zuzen. Biztanle gehien duen udalerria Sopelana da (9.460) eta biztanle gutxien duen udalerria, berriz, Lemoiz (829).

1981-1996 bitartean Uribe-Kostan biztanleen hazkundera izan da (%23,1 hazi da). Lemoizek izan ezik, gainontzeko udalerrietan biztanle-kopuruak gora egin du. Nabarmentzekoa da Barrikako eta Sopelanako hazkundera, %35,3 eta %50,9 hazi dira, hurrenez hurren. Datu esanguratsua da hazkunderarena, izan ere, EAEko hiru udalerritik bik, biztanleak galdu dituzte.

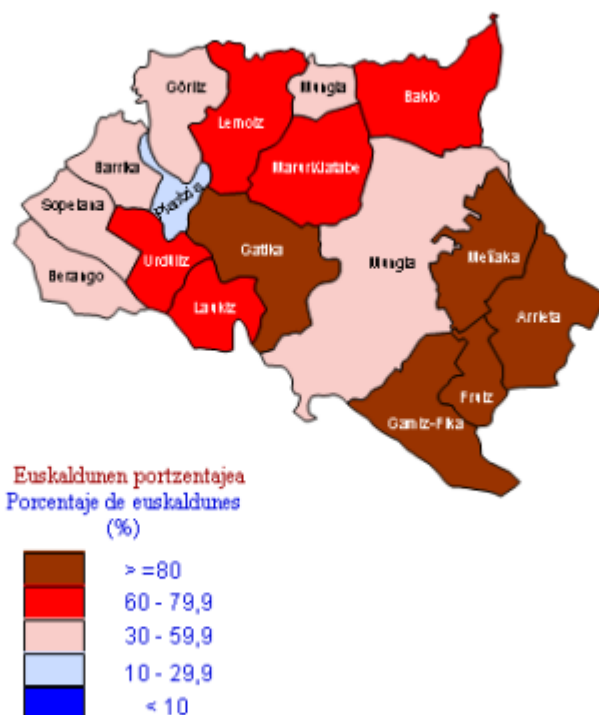
Bestalde, biztanleriaren egitura, adinaren arabera aztertuz gero, nabarmentzekoa da gazteen portzentajea EAEko batez bestekoa baino handiagoa izatea (%2ko alde). Azken emaitza hau normala da, izan ere, konprobatuta dago gazteen batez bestekoa eta udalerrietako biztanleriaren hazkundera elkar loturik daudela; hau da, biztanleria irabazi duten udalerrietan gazteen portzentajea handiagoa da eta, alderantziz, biztanleak galdu dituztenetan gazteen portzentajea txikiagoa da. Gazteen portzentaje altu hori gure egitasmoetan eta helburuetan aintzat hartu beharko dugu.

1996ko datuen arabera, Uribe-Kostako biztanleriaren heren bat pasatxo (%35,7) euskalduna da eta bost lagunetik bat (%19,7) elebidun hartzailea. Biztanle asko, berriz, (%44,7) erdaldun elebakarrak dira.

Euskaldunen portzentajea kontutan harturik, desberdintasunak daude udalerrien artean. Euskaldunak nagusi dira hiru udalerrietan, Barrikan (%42,89), Lemoizen (%68,74) eta Urdulizen (%47,68). Gainontzeko lau udalerrietan euskaldunak %30 inguru dira eta erdaldun elebakarrak nagusi dira.

Hizkuntza-gaitasuna, udalerraren arabera (Plentzia-Mungia)

Competencia lingüística por municipios (Plentzia-Mungia)

Bilakaerari dagokionez, 1981etik 1996ra euskaldunen portzentajeak eta elebidun hartzailen portzentajeak gora egin dute (6 puntu eta 3 puntu, hurrenez hurren). Erdaldun elebkarren portzentajeak, berriz, 9 puntu egin du behera. Nabarmentzekoa da euskaldunen portzentajeak gora egitea Uribe-Kostako udalerrri guztietan.

Euskararen ondorengoetaratzea

Biztanleen %18,07 euskaldun zaharrak dira. Euskaldunen arteko erdia (%50,62) euskaldun zaharra da, hau da, etxean jaso dute euskara eta gaur egun gorde egiten dute. Euskaldun berriak %12,4 dira eta hiru euskaldunetik bat euskaldun berria da. Gazteen artean nabarmen egiten du gora portzentaje honek. 19 urtetik beherako hiru lagunetik bat euskaldun berria da, hots, euskara ez den hizkuntza izan du ama-hizkuntza eta euskaraz ondo ulertu eta hitz egiten du. Euskaldunen artean, 19 urtetik beherako gaztetxoek erdia baino gehiago euskaldun berria da.

Euskaldunen erdia (%51,29) euskaldun zaharra da, hau da, etxean jaso dute euskara eta gaur egun gorde egiten dute. Horri eutsi beharra dago, horixe baita euskara eskuratzeko era naturala, transmisioa ziurtatzeko biderik eraginkorrena eta erabilera ziurtatzeko modurik ziurrena. Hala ere, euskaldun berrien garrantzia ere handia da, hiru euskaldunetik bat euskaldun berria da. Gazteen artean nabarmen egiten du gora portzentaje honek. 19 urtetik beherako hiru lagunetik bat euskaldun berria da, hots, euskara ez den hizkuntza izan du ama-hizkuntza eta euskaraz ondo ulertu eta hitz egiten du. Euskaldunen artean, 19 urtetik beherako gaztetxoek erdia baino gehiago euskaldun berria da. Beraz, oraindik euskaldun gehienek euskara etxean jaso badute ere, gero eta gehiago dira giro erdaldunean hazi diren euskaldun berri gazteak. Euskaldun berriak izanik, euskaraz jarduteko gaitasun osoa izan arren, etxeko giroa erdalduna dute. Hortaz, aukera gutxi dute etxean euskaraz mintzatzeko (euskaldun berrien %78,7k gaztelaniaz hitz egiten dute etxean). Bestalde, gaztelaniaz errazago moldatzen direnez, joera dute hizkuntza hori erabiltzeko etxetik kanpo ere.

Hori dela eta, familiaren geroratzearen inguruko esparruan, ona litzateke familia bidezko jarraipena indartzeaz gain, sortzen ari diren edo etorkizunean sortuko diren familia berrietan euskal giroa nagusi izan dadin ahaleginak egitea. Familia-jarraipena bermatzeari begira, sentsibilizazio-ekintzetan, batetik eta, bestetik, familia osoarentzako ekintza osagarrietan egin beharko litzateke indarra, azken horiek eskolaz kanpoko ekintzekin lotuta. Horren harira, hona hemen zenbait ekintza:

- Haur jaioberrien gurasoentzat euskararekiko sentiberatzeko egitasmoak (bildumak: ipuinak, kantuak,...)
- Derrigorrezko ez den ikastaldian (0-3 urte) euskarazko haurtzaindegia edo haur-eskolak eskaini
- Familia osatu berria duten bikote erdaldunak euskalduntzeko eta sentsibilizatzeko jarduerak
- Euskaraz dakiten haur zainzaileen zerrenda osatu eta gurasoen eskura ipini

Euskaldun-kopuruaren gorakadan, hezkuntzak duen garrantziaz oharturik eta D ereduaren nagusitasuna ikusirik, ona litzateke ikastetxeetan euskara ohiko hizkuntza-harreman bezala sendotzea, euskara-planak bultzatuz. Uribe-Kostan bederatzi ikastetxe daude eta Plentzia LHI eta CEP Sto. Domingo de Guzman LHI dira euskara-planean murgildurik dauden bakarrak. Horretarako Hezkuntza Sailaren laguntza jasotzen dute.

Bestalde, Lanbide Heziketa enpresetako bihar-etziko langileen harrobia denez, ahalegin berezia egin beharko litzateke euskararen erabilera areagotzeko. Egun, A eredu bakarra da Lanbide Heziketan eta ona litzateke B eta D eredu eskaintza zabalduz, ikasmaterialak euskaraz sortzea edota egokitzea. Irakaskuntza alorrean proposatzen diren zenbait ekintza:

- Irakaskuntza sisteman sartzeaz dauden haurren gurasoei zuzendutako komunikazio ekintza zehatzak gauzatu (gutunak, hitzaldiak,...) irakaskuntza eredu desberdinen helburuak azalduz.
- Ikastetxeen errotulazioa era egokian jartzeko laguntza

- ❑ Ahozko adierazmena indartzeko ekintzak burutzeko laguntza ematea
- ❑ Irakurzaletasuna bultzatzeko dauden ekimenen berri ematea eta horiek gauzatzeko beharrezkoak diren baliabideak edo laguntza eskaini
- ❑ Lanbide Hezkuntzako zentroetan euskara sustatzeko laguntza ematea

Euskalduntze-alfabetatzeari dagokionez, HABEk emandako informazioaren arabera, Uribe-Kostan hiru euskaltegi daude, Sopelanakako Udal Euskaltegia, Lauaxeta AEK eta Ulibarri. Lauaxeta AEK euskaltegiak, Gorlizen, Plentzian, Sopelanan, Berangon eta Urdulizen taldeak ditu, beraz, Uribe-Kostako bost udalerritan sakabanatuta daude euskaltegiak. Guztira, 232 ikasle ari dira euskalduntze-alfabetatze ahaleginetan; gehienak, Sopelanan (149 ikasle).

Euskalduntze-alfabetatzean eragiteko proposatzen diren zenbait ekintza:

- ❑ Euskaltegiekin batera ekintzak jarri abian, ikasleen euskara sendotzeko: topaguneak, jardunaldiak, udarako barnetegiak, murgiltze ekintzak...
- ❑ Baldintza minimo batzuk betetzearen truke dirulaguntzak eskaini
- ❑ Herritarren artean euskara ikastearen garrantziaz sentsibilizatzeko eta herrian euskara ikasteko dauden aukeren berri ematea
- ❑ Atalase-maila (5. eta 6. mailak) gaindituta daukatenentzako eskaintza egokitua
- ❑ Alfabetatze ikastaroak indartu eta jarduera esparruka identifikatutako taldeei eskaini
- ❑ Euskara ikasten ari direnak euskara erabiltzen motibatzea

Euskararen erabilera

Euskara erabiltzeko esparruak zabaltzen jarraitzeko beharra ageri da, eta ona litzateke Udal desberdinen gidaritzapean, aisia, kirola, katekesia eta kulturagintza esparruetan euskararen presentzia bermatzea eta besterik gabe euskara erabiltzeko aukerak eskaintzen jarraitzea. Ekintza horiek dibertsifikatu beharko lirateke, adin tarte ezberdinetako euskaldunengana iristeko.

Esparru horietan denetan haur eta gazteentzako eskaintzari erreparatu beharko litzaioke, bereziki. Besteak beste, haientzako dauden euskarazko produktuen eta zerbitzuen gaineko informazioa helarazi daiteke, eta horretarako, egun eskuera dauden jokoan, liburuen, komikien, bideoen edota teknologia berrietan oinarritutako produktuen katalogoa osa daiteke. Horrela, euskarazko produktuen eta zerbitzuen kontsumoa areagotuko litzateke. Hona hemen proposatutako ekintza batzuk:

- ❑ Udaleko aisialdi-ekintzak modu koordinatuan garatu
- ❑ Euskal giroan bizitzeko aukera eskaintzeko irteerak eta egonaldiak antolatu eremu euskaldunetan
- ❑ Euskal kultura eta tradizioari lotutako ekintzak bultzatu
- ❑ Udaleko kirol ekintzak modu koordinatuan garatu
- ❑ Kirol taldeek erabiltzen duten materiala euskaraz izateko laguntzak bideratzea eta material horiek kirol-klub eta elkarteetara helaraztea
- ❑ Kirolean ere euskararen erabilera areagotzeko sentsibilizazio ekintza zehatzak egin
- ❑ Katekesia euskaraz ere eskaini
- ❑ Katekesi ekintzetan erabiltzen den euskarazko materiala zabaltzen laguntzea

Teknologia berriak ezin albo batera utzi, eta komenigarria da esparru hori gogoan izatea. Udalerrietako elkarteek eta herritarrek interneten duten edo jartzekoa duten informazioa euskaraz ere egoteko laguntza eskaini daiteke. Horren harira, Udalek beraiek eredu izan beharko lukete. Beraien web orrietan euskararen erabilera gaztelaniazkoaren parean jarri dute gutxi gorabehera.

Administrazio mailan, Udalek zein Uribe-Kostako mankomunitateak, bideragarritasun txostenak onartuta dituzte, baina oraindik, euskara-planaren proposamenik ez dute egin.

Bestalde, udal-langileei ezarritako hizkuntza-eskakizunak egiaztatzen jarraitu beharko lukete.

Administrazio atalean, euskararen normalkuntzarako bidean proposatutako beste zenbait ekintza:

- ❑ Euskara zerbitzuaren eginkizunaren arabera baliabideen beharrak neurtu
- ❑ Udaletan Euskararen Erabilera Normalizatzeko plana taxutu, onartu eta garatu
- ❑ Euskara Batzordea osatzea, herriko ikastetxe, euskaltegi eta elkarterekin batera
- ❑ Euskara Zerbitzua sendotu, Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzarekin elkarlanean

Lan munduan, gaur egun Uribe-Kostan ez dago erabilera-plana martxan duen enpresarik. Horren harira, enpresetan barne eta kanpo plangintzak egiteko laguntza eskaini dezakete Udalek. Ona litzateke bertako enpresen artean Eusko Jaurlaritzak eta Foru Aldundiak eskaintzen dituzten laguntzak ezagutarazi eta eskaera egiteko laguntza eskaintzea. Erabateko lehentasunik ez izan arren, bideragarri den heinean, merkataritza eta ostalaritza euskalduntzeko saioak ere jar ditzakete abian Udalek.

Euskararen elikadura

Komunikabideak. UK euskarazko aldizkaria hilabetekaria izatetik hamabostekaria izatera pasatu da. 60 orrialdeko aldizkari honek Erandiotik Lemoizera arteko herri guztien informazioa jasotzen du eta dohainik banatzen da harpidedunen artean. Komunikabideen alorrean aurrera eraman daitezkeen zenbait ekintza:

- ❑ Eskualde edo herri mailako komunikabideetan euskararen erabilera bultzatzearen, laguntzak emateko irizpideak finkatu eta horren arabera esleitu dirulaguntzak
- ❑ Eskualde edo herri-mailako euskarazko komunikabideei laguntzak emateko irizpideak finkatu eta horren arabera esleitu dirulaguntzak
- ❑ Komunikabideak euskarazko kultur, aisialdi eta kirol ekitaldien berriemaile eta partaide bihurtu
- ❑ Haur eta gazteentzako euskarazko eskaintza sustatzea

Kulturgintzaren arloan, bestalde, herrietako festetan eta kultur ekitaldi nagusietan euskararen presentzia bermatu beharko litzateke. Euskarazko kultur plangintza diseinatu dezakete Udalek, aldizkakotasuna bermatzeari begira.

Elebidun hartzaileak ere hartu behar dira kontuan. Euskaraz ondo hitz egiten ez dakiten arren, ondo ulertzen dute euskara. Multzo hori erakartzeko kanpaina bereziak antola daitezke. Udalek horrelako ekimenak lagundu eta bultzatzea ditzakete.

Ona litzateke, azkenik, corpus plangintza alorrean, toponimoak eta herrietako ageriko hizkuntza-paisaiak normalizatzea Euskaltzaindiarekin bat etorriz.

EUSKARAREN AURREKONTUA

Sopelanako euskararen aurrekontua bakarrik daukagu, izan ere, Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzak 1999an eginiko aurrekontuen azterketa, 5.000 biztanletik gorako udaletan egin baitzen.

Sopelanako Udalak 22 milioi pezeta inguru (132.222 €) bideratu zituen 1999an euskara sustatzeko. Bere aurrekontuaren %2a.

Kontzeptuka aztertuz gero, euskararen aurrekontuaren zatirik handiena euskalduntze-alfabetatzean (%39,64) eta pertsonal gastuetan (%23,23) erabili da. Ondoren, euskarazko materialgintzan (%18,7) gastatu da diru gehien.

Ona litzateke Udalek euskararen sustapenerako bideratzen duten aurrekontua aztertzea, erakundeetan euskara biziberritzeko nahikoa duten edo gehitu beharko litzatekeen erabakitzeko. Ikustekoa da, halaber, euskara-aurrekontuek diagnosiak agerrarazten dituen beharrei ia behar bezala erantzuten dieten, eta aurrekontuen hazkundera izanez gero, zein helburutarako erabil daitezkeen kopuru gehigarri horiek.

GIZA BALIABIDEAK

Eusko Jaurlaritzako Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzak EAEko udaletako, mankomunitateetako, koadriletako eta udal elkarteetako Euskara Zerbitzuak aztertu dituen ikerlana egin zuen. Lan horretan udaletako euskara zerbitzuei buruzko diagnosis egin da, eta emaitzen arabera, zerbitzuen funtzioak eta gutxieneko tamaina finkatzeko proposamena egin da. Dena den, udal bakoitzean EBPN-n jasotako helburuek eta proposatutako egitasmoek emango dute dimentsionamenduaren eta funtzioen gaineko informazio zehatza.

25.408 lagun bizi dira Uribe-Kostako Mankomunitatean eta horietatik %35,7 euskaldunak izanik, 6 langile legezkiok, gutxienez: 3 euskara-teknikari (bi kanpoko euskara-teknikari eta bat barrukoa), trebatzaile bat, itzultzaile bat eta administrari bat.

GLOSARIO: erabilitako aldagaien eta kontzeptuen definizioa Glosario: definición de las variables y conceptos empleados

HIZKUNTZA-GAITASUNA (HPS / VPL)²

Hizkuntza (euskara) zenbateraino menperatzen den ezagutzeko, oinarrizko hizkuntz trebetasunak (ulertu, hitz egin, irakurri eta idatzi) gurutzatzen dituen tipologia.

Tipología que combina los distintos niveles de las destrezas lingüísticas básicas (entender, hablar, leer y escribir) para establecer una tipología del dominio de la lengua (euskera).

Euskaldunak / Euskaldunes

Gutxienez euskaraz “ondo” ulertu eta hitz egiten dutenak.

Aquellas personas que al menos entienden y hablan “bien” el euskera.

Elebidun hartzaileak / Bilingües pasivos (HPS / VPL)

Euskaraz “nekez” hitz egin edo, hitz egin ez arren, “ondo” ulertu edo irakurtzen dutenak.

Aquellas personas que hablan el euskera “condificultad” o que, no hablándolo, lo entienden o lo leen “bien”.

Erdaldun elebakarrak / Erdaldunes monolingües (HPS / VPL)

Euskaraz batere ez ulertu eta hitz egiten ez duten pertsonak.

Personas que no hablan nada el euskera y no lo entienden ni lo leen “bien”.

ETXEKO HIZKUNTZA / LENGUA HABLADA EN CASA

Etxean maizen hitz egiten den hizkuntza.

Es la lengua que se habla con mayor frecuencia dentro del domicilio.

---

³ Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzako Koordinaziorako eta Euskara Sustatzeko Zuzendaritzak finkatutako sailkapena
Clasificación establecida por la Dirección de Estudios y Promoción del Euskera de la Viceconsejería de Política Lingüística

HIZKUNTZA-BILAKAERAREN TIPOLOGIA / TIPOLOGIA DE MOVILIDAD LINGÜÍSTICA

Biztanleriaren hizkuntza-bilakaera zer-nolakoa izan den aztertzeko ama-hizkuntzaren eta hizkuntza-gaitasunaren gurutzapenean oinarritutako tipologia (HPS). Gurutzapen horretatik eratorritako kategoriak 15 badira ere, azterketa egiteko 7tan bildu dira.

Es una tipología establecida en base al cruce de las variables de Lengua materna y Competencia lingüística (VPL) con el que se trata de analizar la evolución lingüística de los individuos. Las categorías resultantes del cruce son 15 aunque para su análisis se han reagrupado en 7.

Euskaldun zaharrak / Vascófonos

Ama-hizkuntza euskara izan eta euskaraz “ondo” ulertu eta hitz egiten duten pertsonak.
Aquellas personas cuya lengua materna ha sido el euskera y que lo entienden y lo hablan “bien”.

Jatorrizko elebidunak / Bilingües de origen

Ama-hizkuntza euskara eta gaztelania izan eta euskaraz “ondo” ulertu eta hitz egiten duten pertsonak.
Aquellas personas cuya lengua materna ha sido el euskera y el castellano y que entienden y hablan “bien” el euskera.

Partzialki erdaldunduak / Parcialmente castellanizados

Ama-hizkuntza euskara edo euskara eta gaztelania izan eta euskaraz “nekez” hitz egin edo, hitz egiten ez badute, “ondo” ulertu eta irakurtzen duten pertsonak.

Aquellas personas cuya lengua materna ha sido el euskera o el euskera y el castellano y que hablan el euskera “con dificultad” o que, no hablándolo, lo entienden o lo leen “bien”.

Guztiz erdaldunduak / Totalmente castellanizados

Ama-hizkuntza euskara edo euskara eta gaztelania izan eta euskaraz ez hitz egin, eta “ondo” ez ulertu eta ez irakurri egiten duten pertsonak.

Aquellas personas cuya lengua materna ha sido el euskera o el euskera y el castellano y que no hablan nada el euskera y no lo entienden ni lo leen “bien”.

Euskaldun berriak / Neovascófonos

Ama-hizkuntza gaztelania edo euskara ez den beste hizkuntza bat izan eta euskaraz “ondo” ulertu eta hitz egiten duten pertsonak.

Aquellas personas cuya lengua materna ha sido el castellano u otra distinta del euskera y que entienden y hablan “bien” el euskera.

Partzialki euskaldun berriak / Neovascófonos parciales

Ama-hizkuntza gaztelania edo euskara ez den beste hizkuntza bat izan eta euskaraz “nekez” hitz egin edo, hitz egiten ez badute, “ondo” ulertu eta irakurtzen duten pertsonak.

Aquellas personas cuya lengua materna ha sido el castellano u otra distinta del euskera y que hablan el euskera “con dificultad” o que, no hablándolo, lo entienden o lo leen “bien”.

Erdaldun zaharrak / Castellánófonos

Ama-hizkuntza gaztelania edo euskara ez den beste hizkuntza bat izan eta euskaraz ez hitz egin, ez “ondo” ulertu eta ez irakurri egiten duten pertsonak.

Aquellas personas cuya lengua materna ha sido el castellano u otra distinta del euskera y que no lo hablan nada y no lo entienden ni lo leen “bien”.